Libris.RO
Respect pentru oameni și cărți

Aaron David

Viața secretă a lui Dumnezeu

Traducere din limba engleză
CARMEN ILIE-DUMITRESCU

MISTICA

Libris.RO
Respect pentru oameni și cărți

Cuprins

Mulțumiri 5
Introducere 7

1. Trăind viața secretă a lui Dumnezeu 11
2. Misiunea noastră divină 41
3. Tu în mod absolut 62
4. Alegerea ta finală 83
5. Dumnezeiasca poveste de dragoste 107
6. De-a v-ați ascunselea 131
7. De ce așa mare secret? 154
8. A cunoaște și a fi cunoscut 185
9. A servi, a crește, a iubi, a cunoaște 208

Libris.ro
Respect pentru oameni și cărți

Tot ce vreau este să împărtășesc incredibila ușurare pe care am resimțit-o când am descoperit că Dumnezeu nu este cel pe care mi-l închipuisem. Totodată vreau să împărtășesc puterea ce mi s-a dat în dar și minunata bucurie prilejuită de cunoașterea adevăratului „eu" și a adevăratului „voi".

Îmi exprim speranța că la sfârșitul lecturării acestei cărți nu numai că veți afla răspunsuri, ci și că vă veți fi făcut o scurtă idee despre bogata comoară regăsită a înțelepciunii care să vă conducă direct la izvorul vieții, al iubirii și al fericirii.

În tradiția iudaică, numele perfect al lui Dumnezeu este cunoscut sub forma Tetragrammaton (din limba greacă, „patru litere"), transliterat din ebraică YHVH (*yod heh vav heh*). Ca semn de aducere aminte că Dumnezeu nu poate fi cuprins cu mintea, acest nume nu este niciodată rostit, nici măcar în rugăciuni. În mod curent, când se vorbește despre el, se folosește cuvântul ebraic *Hashem*, care literal înseamnă „numele". Așa fac și eu în viața personală și aceasta este abordarea avută în lucrările mele precedente, *Endless Light* („Lumina fără sfârșit") și *Seeing God* („Văzându-l pe Dumnezeu"). Dar pentru a servi scopului prezentului volum, deoarece ne referim la înțelegerea greșită cu privire la Dumnezeu, am considerat necesar să folosesc cuvântul „Dumnezeu" pentru a reuși să-l redefinesc și să-l dezbrac de bagajul pe care i-l atribuie oamenii.

Și pentru a evita căile întortocheate ale limbii, m-am încăpățânat să folosesc pronumele *El*, deși (după cum vom vedea în capitolul 5) poate fi foarte înșelător și nu ne dezvăluie pe deplin adevărul despre Dumnezeu.

Subtitlul cărții sugerează că toți suntem agenții secreți ai lui Dumnezeu în viața lui secretă. Într-adevăr, viața secretă a lui Dumnezeu este atât de secretă încât este secretă pentru majoritatea dintre noi, care, de fapt, o trăim.

Însă nu trebuie să fie așa...

1

TRĂIND VIAȚA SECRETĂ A LUI DUMNEZEU

A cuprinde cu mintea adevărul despre viață e ca și cum ai privi o fotografie în plin proces de developare – mai întâi apare o pată gri într-un colț, apoi în centru se ivește o altă pată ceva mai închisă la culoare; încetul cu încetul, se conturează umbrele, se definesc formele și în cele din urmă adevăratele imagini devin vizibile. Însă numai când întreaga imagine prinde contur îți poți da seama ce reprezintă.

Fotografiile nu se developează niciodată liniar sau pe orizontală – întotdeauna petele apar ici și colo. Tot așa este și cu adevărul – dacă vrei să-l cuprinzi, trebuie înainte de toate să vezi întreaga imagine. Deci vă rog să dați dovadă de puțină răbdare citind această carte. Începutul va căpăta mai mult înțeles pe măsură ce vă veți apropia de final. Totuși, chiar și după ce obțineți întreaga imagine, nu uitați că este doar o „imagine" a adevărului. Nu este adevărul însuși. Ea nu este adevăr așa cum niciun meniu nu este mâncare. Oricât de delicioase par felurile de mâncare menționate în meniu, trebuie să le gustați pentru a afla ce sunt.

Libris.RO
Respect pentru oameni și cărți

Am văzut odată o pisică furioasă care ataca fotografia unui hamburger, atârnată în colțul de jos al ferestrei unui restaurant. Orbită de foame, a confundat imaginea cu mâncarea în sine. Important este să nu faceți aceeași greșeală și să confundați imaginea cu adevărul.

Imaginea este doar o aproximare a adevărului în cuvinte și concepte. Pentru a cunoaște adevărul, trebuie să-l trăiești. Ceea ce este adevărat, mai ales când vine vorba despre Cabala. Scrierile Cabalei seamănă cu partiturile muzicale. Cineva care nu le poate citi nu va crede niciodată că acele linii, puncte, bucle și numere exprimă, de fapt, pasiune, armonie și mișcare. O partitură muzicală pare foarte tehnică, rigidă și matematică. Dar, chiar dacă la prima vedere nu lasă impresia că ar fi muzică, ea este, și numai un muzician o poate transpune în cântec.

Pentru a aprecia adevărata valoare a Cabalei, trebuie să învățați să îi transpuneți partitura în cântec.

Există pe piață nenumărate cărți despre Cabala și misticismul iudaic, iar când terminați de citit vreuna (în special cele sofisticate), vă simțiți de-a dreptul năuciți, nefiind în stare să vă dați seama despre ce vorbea autorul. Însă asta este o impresie falsă. Cabala are un sens. Ea poate fi înțeleasă dacă sunteți atenți și discerneți între partitură și cântec, între meniu și mâncare, între imaginea adevărului și adevăr.

Cabala are un sens, însă în mintea noastră uneori nu are logică, așa cum are ecuația 1 + 1 = 2. Cabala are un sens *spiritual* pentru sufletul nostru, ca ecuația 1 + 1 = 1, care este ecuația iubirii. Iubirea are sens, dar n-o puteți înțelege doar gândindu-vă la ea; trebuie s-o trăiți.

Deci, pentru început, trebuie să studiem un pic partiturile Cabalei. Totuși, țineți cont de faptul că partiturile pe care vi le înfățișez nu constituie o operă complexă – ar fi imposibil să tratez într-o singură carte despre toate melodiile divine scrise pentru

simfonia vieții. Prin urmare este o versiune abreviată – o „schiță" a adevărului. Dar chiar și așa, este suficient pentru a răspunde la întrebările profunde care vor fi puse.

În acest prim capitol veți descoperi răspunsuri la câteva dintre cele mai serioase și provocatoare întrebări care s-au pus vreodată despre Dumnezeu. Dar, ca să înțelegeți pe deplin răspunsurile, trebuie să le trăiți în propria viață.

ÎNTREBĂRILE:

- Este Dumnezeu perfect?
- Dacă Dumnezeu este perfect, atunci de ce a creat o lume și un eu atât de imperfecte?
- Poate da greș Dumnezeu, se poate confrunta cu eșecul și poate resimți extazul triumfului?
- Poate Dumnezeu simți suferință? Poate să se ridice la provocarea suferinței, să o transceandă și să simtă plăcere?
- Poate Dumnezeu simți tristețe? Se poate lupta cu tristețea, o poate depăși pentru a atinge bucuria?
- Poate Dumnezeu să facă greșeli, să regrete, să se căiască și să învețe din greșeli?
- Este Dumnezeu bun în mod absolut?
- Dacă Dumnezeu este bun în mod absolut, poate El să se lupte cu răul și să aleagă triumfător binele?
- De ce a creat Dumnezeu o lume în care există într-o măsură atât de mare înclinația spre a face rău?
- De ce Dumnezeu permite existența oamenilor răi?

Pentru a răspunde la aceste întrebări, vom examina câteva idei incredibil de importante care ne vor dezvălui cine este Dumnezeu, cine suntem noi, de ce existăm și cine am putea deveni.

Libris.RO
Respect pentru oameni și cărți

O NOUĂ IMAGINE

Într-o bună zi, în timpul unei plimbări prin Manhattan, am devenit brusc conștient de existența zgârie-norilor și de forfota a mii de oameni din jurul meu. A fost un sentiment frustrant. Când am ajuns la colțul străzii, semaforul arăta culoarea roșie și, așteptând la traversare, o mulțime de indivizi au început să mă împresoare, făcându-mă să mă simt stors și copleșit. Și atunci m-a lovit ideea: Nu sunt decât o fibră în această imensă masă de carne, în acest talmeș-balmeș care este New Yorkul. Când a apărut culoarea verde, m-am trezit luat pe sus de o hoarda a Manhattanului, simțind că mă înec în curentul umanității topite. Imediat ce am ajuns pe trotuarul de vizavi, am văzut un anunț lipit pe o cabină telefonică. Aproape ilizibil, pe bilețel scria:

Vino la Cocoa Café
și ascultă CEL MAI MARE chitarist
din LUME.
Fii acolo, sau rămâi un demodat!

Ei bine, asta era prea mult pentru mine. Și așa era greu să fiu un nimic, dar să fiu un „nimic demodat" era ceva ce nu puteam suporta. Ba, mai mult decât atât, am rămas de-a dreptul siderat că, în mijlocul acestei lumi uriașe, era cineva care avea nerușinarea și tupeul să-și închipuie nu doar că este *ceva*, ci *cel mai mare* ceva din lume.

Și deodată mi-am dat seama că, într-un fel, ar fi putut avea dreptate.

Sir Arthur Eddington, celebrul astrofizician, ne spunea că, dacă ar fi să facem o paralelă între Univers și Grand Central Station umplută până la refuz cu praf, atunci un grăunte de praf ar fi echivalent cu planeta Pământ. Acum, luați în considerație

următoarele: Dacă pe grăuntele nostru planetar de praf trăiesc aproximativ 6 miliarde de oameni, asta înseamnă că tu și cu mine suntem a șasea miliardime dintr-un grăunte de praf, fără să socotim aici și toate animalele, toți copacii și toate creaturile microscopice care viețuiesc pe Pământ.

Cântecul „Dust in the Wind" („Praf în vânt") este de fapt foarte optimist, deoarece suntem chiar mai puțin decât praful în bătaia vântului. Și totuși, deși din punct de vedere științific sunt un „nimic" – căci cum altfel aș putea spune? –, adânc în sufletul meu știu că sunt ceva. Simt că reprezint ceva. Îndrăznesc să cred că sunt diferit în această lume.

Prin urmare, cine suntem? De ce suntem? De ce ne-a creat Dumnezeu? Are vreo importanță existența noastră?

Ca răspuns, permiteți-mi să vă spun o poveste din Cabala. Când citiți, țineți cont că în Cabala Dumnezeu nu este numit „Dumnezeu". Descriind creatorul Universului, Cabala îl numește Ein Sof, „Cel-fără-sfârșit". Mai departe, atât Cabala, cât și alte surse de înțelepciune evreiască presupun că Dumnezeu nu poate fi cunoscut, că noi nu putem cunoaște decât anumite *aspecte* ale Lui care ne sunt revelate. Astfel, înțelepții ne vorbesc despre *lumina* lui Dumnezeu – „lumina-fără-sfârșit", care este o metaforă pentru revelație. Despre Dumnezeu putem cunoaște doar ceea ce ne este revelat.

Și acum povestea:

Când Cel-fără-sfârșit a vrut să creeze lumea, și-a retras lumina-fără-sfârșit din centru, formând o sferă de vid. Aici El a creat recipientele, apoi a proiectat asupra lor o rază din lumina-fără-sfârșit. Însă, întrucât nu puteau reține în interiorul lor lumina, vasele s-au spart, iar cosmosul a fost cuprins de o stare de haos. Cabala explică aici că viața e menită a fi un proces de *tikkum*, adică de „reparare", „peticire" sau „reconstrucție".

Libris.RO
Respect pentru oameni și cărți

Vasele trebuie reconstruite astfel încât într-o bună zi să poată păstra lumina în ele. Viața nu înseamnă decât repararea vaselor sparte astfel încât să fie capabile să primească lumina.

Povestea se încheie cu un paradox. Se afirmă că, deși lumina *înconjoară* vidul, totuși ea *umple* acel vid. Asta înseamnă că, deși lumina a fost retrasă, în mod misterios ea continuă să rămână în acel loc.

Pentru Cabala, paradoxul nu reprezintă o problemă, deoarece viața nu trebuie să se conformeze condițiilor a priori ale logicii, așa cum au fost ele formulate de vechii greci. În tradiția iudaică nu se crede că Dumnezeu gândește așa cum o facem noi, și nici că El a creat lumea conform modului nostru de a gândi. Într-adevăr, Dumnezeu spune: „Căci sfaturile Mele nu sunt ca sfaturile voastre" (*Isaia*, 55:8).[1] Universul funcționează după o logică divină, celestă.

Una dintre cele mai mari provocări destinate științei moderne a fost lansată de paradoxurile lumii. De pildă, când s-a descoperit că lumina este atât undă, cât și particulă, știința a trebuit să pună la îndoială logica logicii. Căci a fi simultan atât undă, cât și particulă este o contradicție. Astfel, știința s-a văzut nevoită să accepte faptul că realitatea nu funcționează întotdeauna conform principiului logicii clasice „sau/sau". Poate că există un alt fel de logică dincolo de limitările lui „sau/sau".

Într-adevăr, știința a dezvoltat un nou tip de logică, și anume logica cuantică. Dar cabaliștii cunoșteau logica cuantică cu mult înaintea oamenilor de știință; ei cunoșteau Teoria relativității cu mult înaintea lui Einstein. Iată de ce cabaliștii nu ar încerca niciodată să descrie lumea din perspectiva lui Dumnezeu. N-am putea privi din perspectiva Lui decât dacă am fi *noi înșine* Dumnezeu. După cum am menționat mai sus,

[1] Cf. Biblia Ortodoxă, trad. Bartolomeu Valeriu Anania.

despre Dumnezeu putem ști doar cele ce ne sunt revelate, în funcție de percepția noastră.

În mod accidental, oamenii de știință fac aceeași afirmație: „Nu descriem particula așa cum este ea în sine, ci doar așa cum ne apare ea nouă. Prin urmare, lumina poate fi atât o undă, cât și o particulă. Lumina ne apare diferit în funcție de experimentul pe care îl facem. *Totul* este relativ la perspectiva noastră umană."

Cabala este sută la sută de acord cu această declarație, la care adaugă: „Aici este inclusă și viziunea noastră asupra lui Dumnezeu."

Când încercăm să formulăm logic adevărul despre divinitate, sfârșim prin a face afirmații paradoxale. Fiți, vă rog, atenți să nu confundați meniul cu mâncarea. Deși meniul este un paradox, mâncarea este un paradis.

ESTE DUMNEZEU PERFECT?

Pentru a înțelege această poveste cabalistică și argumentația ei paradoxală, trebuie să punem întrebări care inițial pot părea ridicole: Este Dumnezeu perfect? Dacă da, poate un Dumnezeu perfect să devină perfect?

Majoritatea dintre noi ar răspunde pe dată: Dacă Dumnezeu poate să devină perfect, asta înseamnă că la început el nu a fost perfect. Așadar, dacă el *este* perfect, el nu poate *deveni* perfect.

Dar dacă ne-am gândi mai bine, am răspunde: Dacă „Cel Perfect" nu poate deveni perfect, nu ar fi asta o imperfecțiune? N-ar fi asta o limitare? Ar însemna că Dumnezeul perfect n-ar putea participa la un proces dinamic de dezvoltare și transformare graduală de la imperfecțiune la perfecțiune? Adică Dumnezeu ar trăi o viață plictisitoare, statică și lipsită de

Libris.RO
Respect pentru oameni și cărți

aventură? Îi lipsește lui Dumnezeu bucuria de a trăi care ne este proprie – bucuria de a accepta provocări și de a atinge scopul dorit?

„Poate un Dumnezeu perfect să devină perfect?" este similară întrebării cu care oamenii îi înnebunesc pe teologi: Poate crea Dumnezeu o piatră atât de mare încât el însuși să nu fie în stare să o ridice?

Bineînțeles că, dacă răspundeți negativ, ei vor zice că Dumnezeu nu este Atotputernic. „Ce? Nu este în stare să creeze o piatră pe care să nu o poată ridica?" Și atunci spuneți: Da, OK, Dumnezeu poate crea o astfel de piatră. Dar atunci ei ar replica în bătaie de joc: „Adică, nu este El Atotputernic? Nu e în stare să o ridice?"

Întrebarea vă pune într-o dificultate logică. Cabala are însă un răspuns: Și da, și nu.

Ați putea comenta: Trebuie să fie ori da, ori ba. Totuși asta ar însemna să-i cerem lui Dumnezeu (care este Realitatea supremă și sursa logicii) să se încadreze între granițele rigide ale logicii umane. Cine pretinde că Realitatea supremă funcționează după logica umană? Cine zice că mintea umană este construită astfel încât să descrie exhaustiv Realitatea supremă?

Cabala spune că răspunsul este și da, și nu, deoarece Dumnezeu este dincolo de „sau/sau". Prin urmare, la întrebarea „Poate perfectul deveni perfect?" răspunsul este și da, și nu.

Cu alte cuvinte, când descriem perfecțiunea absolută a lui Dumnezeu, trebuie să o facem într-o manieră paradoxală. Perfecțiunea absolută conține în ea posibilitatea existenței a două tipuri de perfecțiune, care pot coexista – a fi perfect și a deveni perfect. Adică, perfecțiunea absolută include posibilitatea atât a unei perfecțiuni statice care nu se schimbă niciodată, cât și a uneia dinamice care este într-o continuă transformare, evoluție și dezvoltare de la „imperfecțiune" la „perfecțiune".

PERFECȚIUNEA ABSOLUTĂ

a fi perfect	a deveni perfect
perfecțiune statică	perfecțiune dinamică
fără transformare	transformare continuă

Totuși, luați aminte că descrierea aceasta este relativă la punctul nostru de vedere mărginit. Din perspectiva lui Dumnezeu există doar simpla unitate. Din cauza limitelor gândirii noastre logice, noi îl descriem pe unicul Dumnezeu ca având două tipuri de perfecțiune: una statică și alta dinamică; faptul de a fi perfect și cel de a deveni perfect.

Așadar, când îl descriem pe Dumnezeu – Realitatea supremă, Unul absolut perfect –, trebuie să menționăm că din definiția completă a perfecțiunii sale absolute face parte și posibilitatea de a deveni gradual perfect (de la imperfecțiune la perfecțiune), simultan cu perfecțiunea lui intrinsecă.

Observați, vă rog, că sunt foarte atent la cuvinte: vorbesc despre o *posibilitate*. Nu spun că Dumnezeu trebuie neapărat să devină perfect, căci asta ar însemna o limitare. Dumnezeu nu trebuie să facă nimic. El acționează liber. Totuși, pentru a deveni perfect, ceva are nevoie să se perfecționeze, fiind imperfect. Prin urmare, perfecțiunea absolută cuprinde posibilitatea imperfecțiunii, ca fundament al procesului prin care Dumnezeu devine perfect.

Iată cum poate fi totul exprimat în limbajul Cabalei. La început era Lumina-fără-sfârșit – Perfecțiunea absolută. Când Dumnezeu Cel-fără-sfârșit a vrut să creeze posibilitatea procesului prin care să devină perfect, el a îndepărtat perfecțiunea absolută și a făcut un vid, o lipsă, un gol. În acest vid el a plăsmuit vase mărginite și le-a dat Lumina-fără-sfârșit, chiar dacă știa că ele n-o vor putea cuprinde în întregime și se vor sparge. Cu alte cuvinte, el a provocat cu bună știință colaps, haos și imperfecțiune. Dumnezeu a vrut ca vasele să guste din lumina perfectă în ciuda spargerii lor

Libris.RO
Respect pentru oameni și cărți

iminente, tocmai pentru ca ele să tânjească, să lucreze și să evolueze urmărind perfecțiunea. Astfel a creat imperfecțiunea și a dat naștere unui proces dinamic de dezvoltare și devenire îndreptat către perfecțiune. Însă, deși Lumina-fără-sfârșit împresoară acest vid, ea continuă să-l umple, rămânând o perfecțiune statică. Prin urmare, în mod miraculos, există simultan atât faptul de a fi perfect, cât și cel de a deveni perfect.

Pe scurt, divinului îi este intrinsec un proces dinamic în plină desfășurare. În divin există posibilitatea imperfecțiunii care evoluează către perfecțiune.

Acum putem înțelege de ce tu și cu mine existăm. Noi suntem vasele imperfecte. Dumnezeu a creat ființele umane imperfecte pentru ca ele să se străduiască să devină mai bune și să aspire la perfecțiune. Noi suntem vasele sparte și prin noi Dumnezeu își împlinește dorința de a se manifesta și a participa la un proces de evoluție către perfecțiune.

Tu și cu mine, care suntem imperfecți, răzbătând într-o lume imperfectă, zbătându-ne să obținem perfecțiunea, suntem de fapt mijloacele necesare manifestării aspectului dinamic al perfecțiunii divine. Suntem acele vase sparte trăind într-o lume a haosului. Păstrăm însă amintirea luminii perfecte, către care tânjim și ne îndreptăm toată strădania. Am venit pe lume nerăbdători să ajungem undeva. Ne-am născut cu setea de a dobândi puterea nelimitată a perfecțiunii, deoarece, deși numai pentru o clipă, i-am simțit gustul.

Perfecțiunea absolută cuprinde posibilitatea unei perfecțiuni dinamice. Când Dumnezeu a decis să pună în act această posibilitate, ne-a creat pe tine și pe mine drept mijloace de manifestare a acestui tip de perfecțiune, a acestui aspect al divinității. Iată divinul din umanitatea noastră. Iată ce este perfect în imperfecțiunea noastră. Iată ce este perfect în permanenta dorință și în lupta de a construi și îmbunătăți lumea și pe noi înșine.

ARE DUMNEZEU NEVOIE DE NOI?

În copilărie credeam că Dumnezeu se plictisea și își dorea un animăluț cu care să se joace, din moment ce eu, când mă dobora plictiseala, mă distram cu hamsterul meu, supunându-l unor provocări interesante ce implicau labirinturi și tot felul de obstacole construite din cărți de joc. Îmi închipuiam că și Dumnezeu făcea același lucru, numai că eu eram hamsterul.

Mulți adulți au și azi o idee similară despre divinitate și creație. Cred că Dumnezeu plutea pe undeva prin văzduh și, din cine știe ce motiv bizar și ridicol, s-a decis să creeze oamenii. Ei spun că Dumnezeu nu avea nevoie de prezența noastră, că nu constituiam un interes deosebit, ci că doar „i-a venit" să ne creeze.

Această perspectivă ne privează de orice valoare divină ce ne-ar fi intrinsecă. Ne învață că prin esența noastră nu putem face nimic pentru El, poate doar să-l amuzăm în momentele lui de plictiseală. Nu contribuim cu nimic decisiv. Existența noastră nu contează cu adevărat și îi este indiferentă lui Dumnezeu.

Dar nu este deloc așa. Și odată ce începeți să înțelegeți profunzimile învățăturii Cabalei, începeți să vă conștientizați importanța. Dumnezeu are nevoie de noi sau, pentru a îndepărta orice confuzie, El alege să aibă nevoie de noi. Nu este necesar ca El să-și manifeste perfecțiunea dinamică, deși este liber să o facă. Totuși, odată ce El alege să-și manifeste această posibilitate, atunci noi, care suntem imperfecți, zbătându-ne într-o lume imperfectă aflată într-un proces de devenire și aspirație către perfecțiune, îi suntem necesari. Iată ce are în vedere tradiția iudaică atunci când ne învață că lucrarea omenirii îi este de mare trebuință lui Dumnezeu.

S-a spus că fericirea este certitudinea de a fi necesari cuiva. Dacă simți că ești complet inutil și de înlocuit, dacă îți închipui că nimeni nu are nevoie de tine, atunci nu vei fi